

ДОПОМОГА МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ФОНДІВ,
ОРГАНІЗАЦІЙ МІСЦЕВИМ ГРОМАДАМASSISTANCE OF INTERNATIONAL AND NATIONAL FUNDS,
ORGANIZATIONS TO LOCAL COMMUNITIES

З 24.02.2022, тобто з початку широкомасштабного вторгнення Російської федерації на територію України, в державі постала гостра необхідність забезпечення гуманітарною допомогою, як військових, так і цивільного населення, в тому числі і внутрішньо переміщених осіб. Аби допомогти Україні згуртувались і громадяни України: громадські організації, благодійні фонди, волонтери, звичайні громадяни і міжнародне суспільство. У статті досліджено, які міжнародні фонди та організації та чим саме допомагають Україні у вирішенні цієї проблеми. Гуманітарна допомога, зазвичай, направлена на порятунок людського життя, зменшення страждань, допомогу пережити тяжкі обставини, унеможливлення виникнення епідемій. Відповідно, основними завданнями гуманітарної допомоги є: порятунок людського життя; надання допомоги для задоволення основних потреб людини (вода, їжа, проживання); забезпечення базової гігієни та медичної допомоги. Аналіз гуманітарної допомоги, що поставляється в Україну, дає змогу здійснити такий умовний поділ на основні види гуманітарної допомоги: гуманітарна допомога військового призначення (обладнання, техніка, спорядження тощо); медична гуманітарна допомога (як цивільна, так і військова медицина); гуманітарна допомога цивільному населенню (продовольчі потреби – харчування, засоби гігієни, одяг та взуття, санітарія, побутові товари тощо); паливо (як для військових потреб, так і для потреб цивільного захисту).

Ключові слова: фонди, організації, міська територіальна громада, гуманітарна допомога, війна, населення, обстріли.

Since February 24, 2022, that is, since the beginning of the large-scale invasion of the Russian Federation on the territory of Ukraine, there has been an urgent need to provide humanitarian aid to both the military and the civilian population, including internally displaced persons. Citizens of Ukraine rallied to help Ukraine: public organizations, charitable foundations, volunteers, ordinary citizens and the international community. The article examines which international funds and organizations and how exactly they help Ukraine in solving this problem. Humanitarian aid is usually aimed at saving human life, reducing suffering, helping to survive difficult circumstances, and preventing the occurrence of epidemics. Accordingly, the main tasks of humanitarian aid are: saving human life; provision of assistance to meet basic human needs (water, food, accommodation); provision of basic hygiene and medical care. The analysis of humanitarian aid delivered to Ukraine makes it possible to make the following conditional division into the main types of humanitarian aid: humanitarian aid of military purpose (equipment, equipment, equipment, etc.); medical humanitarian aid (both civilian and military medicine); humanitarian aid to the civilian population (food needs – food, hygiene products, clothes and shoes, sanitation, household goods, etc.); fuel (both for military needs and for civil defense needs). Humanitarian aid is provided free of charge to people who need it. All strata of the population received humanitarian aid in Ukraine. One of the main goals of humanitarian aid is to save human life, it is unplanned and can be provided both in kind and in cash, and the provision of free services is also considered humanitarian aid. Humanitarian aid began to arrive in Ukraine from the very beginning of the war, because even crossing the border to the countries bordering Ukraine, its citizens arranged free flights and provided housing for refugees, caring people fed and provided basic necessities, warm things and hot drinks to the defenseless citizens of Ukraine who fled the war.

Key words: funds, organizations, urban territorial community, humanitarian aid, war, population, shelling.

УДК 335.1.352

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct80-16>

Телищук М.М.

к.е.н., доцент кафедри економічної політики та сталого розвитку,

Державний податковий університет

Бондаренко А.В.

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,

Державний податковий університет

Telishchuk Mykola

State Tax University

Bondarenko Anna

State Tax University

Постановка проблеми. Після початку повномасштабного вторгнення на територію України московією країна зазнала численних збитків, тобто знищено критичну інфраструктуру, домівки мирних громадян, дитячі та вищі заклади освіти. В містах, які знаходилися на лінії фронту, було знищено 70% житлового фонду та виїхало приблизно 70% місцевого населення, що заважало містам далі нормально функціонувати та допомагати військовим та біженцям, тобто внутрішньо переміщеним особам, адже бюджети міських громад зменшились. На допомогу містам та селам прийшли благодійні організації, фонди, які надавали гуманітарну допомогу у вигляді продовольчих наборів, продуктів харчування, питної води, товарів першої необхідності, гігієнічних наборів, одягу та взуття, медичних засобів – лікарських засобів та

медичного обладнання, облаштування місць розміщення громадян, що були змушені покинути свої оселі, евакуацію цивільного населення з місць де ведуться бойові дії та прифронтових місць до безпечних територій (оплата паливно - мастильних матеріалів та транспортних послуг), будівельних матеріалів задля відновлення пошкодженого житла та інфраструктури в прифронтових містах, психологічну підтримку та багато іншого.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загалом мало науковців займалося дослідженням про міжнародні та національні організації і їх допомогу Україні під час війни, але є науковці, які займалися дослідженням діяльності громадських організацій в довоєнній Україні. Дослідженням діяльності громадських організацій в Україні займалися науковці В. Балабін, В. Білецький,

О. Ващук, О. Вінніков, С. Голота, Ю. Галустян, В. Головенько, О. Грущенко, М. Гуляєва, Є. Додіна, О. Кікоть, В. Кузнецов, С. Левченко, Л. Кобилянська, С. Круглик, О. Михайловська, В. Новохацький, Л. Паливода, С. Паливода, О. Пархомчук, В. Пашенко, Є. Пожидаєв, О. Стегній, О. Тарасов, О. Клименко, В. Нанівська, А. Ткачук, М. Шевченко, Н. Коляда, О. Кравченко та інші [3].

Постановка завдання. Мета цієї статті визначити наскільки важлива допомога національних та міжнародних фондів для міських громад. Фонди відіграють суттєву роль у формуванні місцевих бюджетів, забезпечуючи додаткове джерело фінансування для різноманітних програм та проектів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головна реформа довоєнної України була децентралізація бюджетної сфери та об'єднання міст та селищ у громади. В Україні процес децентралізації розпочато 2014 року з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (01.04.2014), законів України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015) та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації [4]. Децентралізація дозволила місцевим бюджетам формувати видаткову частину бюджету відповідно до потреб місцевих громад, це сприяло покращенню життя селищ та міст. Громади змогли створювати реалістичні проекти та втілювати їх у життя, працювати з міжнародними партнерами та використовувати те, що вони пропонують, а також збільшували людський капітал [5]. Також стало можливим надання гуманітарної допомоги безпосередньо містам та селам напряму. В результаті реформи частина місцевих громад повідомила про підвищення якості публічних місцевих послуг (наприклад, освіта адміністративні та послуги), а також об'єднання їхньої адміністративної продуктивності. Децентралізоване управління згуртовує громадянське суспільство, допомагає йому підтримати більш оперативне управління [6]. Це також допомагає особам, які приймають рішення ефективніше визначати необхідні ресурси під час криз зовнішніх чи внутрішніх – це все сприяє підвищенню стійкості місцевих громад [6].

Після початку повномасштабного вторгнення, громади, які знаходилися на першій лінії фронту, зазнали не аби яких втрат, як от, наприклад, Зеленодольська міська територіальна громада до складу, якої входить місто Зеленодольськ, село Мар'янське, село Велика Костромка та Мала Костромка. Громада знаходиться на південно – західному краю Дніпропетровської області та межує з Херсонською областю. Під час військової агресії російської федерації, громада 8 місяців була прифронтовою територією та потерпала від

щоденних масованих обстрілів з боку окупантів, які розташувались за 2–3 кілометри від неї, що призвело до серйозних руйнувань критичної інфраструктури, пошкодження об'єктів енергетики та водопостачання, доріг та мостів, закладів освіти та культури, відділення пошти, банку і руйнування та пошкодження житлового фонду. Громада відновлюється завдяки постійній підтримці, як національних так і міжнародних фондів, організацій. У перші місяці війни у громаді існував постійний потік біженців з Херсонщини, громада допомагала постраждалим та військовим. Зокрема такі фонди та організації, як UNICEF Ukraine – продуктові набори, People in Need – питна вода, HelpAge International – допомога людям похилого віку інвалідними візками, «Право на захист» – грошова допомога, «Лікарі без кордонів» – медичні та психологічні послуги, Всесвітня продовольча програма ООН (WFP) – продуктові набори та хліб, Юнісеф «Спільно» – грошова допомога, ArchenNova та Help – провели роботу з розвідування свердловин та надання обладнання та матеріалів для покращення роботи системи водопостачання, ADRA Ukraine – організація соціальних перевезень, французька неурядова гуманітарна організація ACTED – відновлення пошкодженого житла, БФ «New way» – засоби гігієни та набори продуктів, Карітас Кривий Ріг УГКЦ – комплекти для енергоопалення, продуктові набори, побутова хімія, грошова допомога, World Central Kitchen та благодійна організація «БФ Лелека КР» – продуктові набори, BORSCH – насіння овочевих культур, благодійна організація «БФ «Голоси дітей» – гаджети для навчання, ГО «ПАРК ТА ОСОБЛИВІ ДРУЗІ» – будівельні матеріали, організація червоного хреста – продуктові набори. Благодійний фонд «Посмішка UA», які постійно організують різні заходи як для дітей так і для дорослого населення Зеленодольської територіальної громади, які допомагають поновити сили і психологічне здоров'я громадян, після постійних обстрілів, яких вони зазнали. Завдяки співпраці команди виконавчого комітету та чеської гуманітарної організації «People in Need», підрядною організацією проведено ремонтні роботи найпростішого укриття Зеленодольського ліцею 1 (старшого корпусу).

Нікопольська територіальна громада – територіальна громада знаходиться в Дніпропетровській області, Нікопольського району, входить до переліку територій, розташованих у зоні проведення можливих бойових дій. Нікополь місто, яке тривалий час знаходилося під прицілом окупантів, та в якому було зруйновано частину житлового сектору, який зараз, відновлюється завдяки міжнародним та національними організаціям, фондам. Голова Нікопольської районної державної адміністрації зазначає: – «Мова йде про різні пошкодження, починаючи від мінімальних – склоблоки,

покрівлі, закінчуючи великими руйнуваннями зовнішніх стін і руйнуванням покрівлі. Тобто це дуже великий обсяг руйнувань і самотужки місто не відновить. Нам потрібна підтримка...» [7]. Також існував постійний потік біженців, які отримують продовольчу та грошову допомогу. Починаючи з серпня 2022 року Нікопольська міська рада активно співпрацює з гуманітарною місією «Проліска». Вона діє при підтримці UNHCR Ukraine – Агентства ООН у справах біженців в Україні. Нещодавно команда «Проліски» вчергове надала будівельні матеріали для екстреного ремонту пошкоджених ворожими обстрілами квартир, приватних будинків, спортивних та культурних закладів міста. Завдяки злагодженій співпраці Нікопольської міської ради з рядом благодійних організацій, благодійним фондом СпівДія за сприяння Нікопольської РВА, у березні було видано 38 237 продуктових наборів, а з квітня допомога з продовольчої зміниться на грошову. За фінансової підтримки Європейського Союзу у межах проєкту «WE ACT II: Діємо задля жінок та їхніх можливостей» був проведений набір на онлайн навчання в ІТ сфері, що допоможе жінкам, оволодіти новими навичками та знайти дистанційну роботу. Гуманітарна місія «Проліска» за підтримки UNHCR Ukraine – Агентства ООН у справах біженців в Україні видавав набори непродовольчих товарів (ковдри, ліхтарі, посуд).

Місто Боярка Боярської міської територіальної громади, знаходиться в Київській області у Фастівському районі. Боярка не була під гнітом окупантів, але знаходилась за десять кілометрів від окупованих територій. Боярську громаду часто обстрілювали, тому були пошкодженні багатоповерхівки та приватний сектор. Як волонтерські організації, іноземні фонди допомагали громаді розглянуто далі. За сприяння ЮНІСЕФ у закладі дошкільної освіти «Спадкоємець» місто Боярка Боярської міської територіальної громади у підвальних приміщеннях найпростіших укриттів проведено ремонт та облаштування, що допоможе забезпечити дітей від випущених окупантами ракет. У рамках проєкту «Згуртовані громади», який реалізує Всеукраїнська асоціація громад за підтримки Програми USAID з аграрного та сільського розвитку, видавалися насіння овочів до посівної 2024 року для пільгових категорій громадян та внутрішньо переміщених осіб. завдяки UNDP Ukraine / ПРООН в Україні та фінансуванню уряду Японії, 200 електроскутерів отримують соціальні працівники 183 територіальних громад по Україні для роботи та підвищення мобільності, їх отримала і Боярська громада, задля працівників, які долають значну відстань до людей, яким надають соцпослуги. Латвійської громади-партнера Ropažu novada pašvaldība, передала Боярській громаді автомобільну техніку

за допомогою, яких КП «Транспортне підприємство» та КП «Водоканал» змогли ще більш ефективно виконувати свої обов'язки по забезпеченню громади якісними послугами. Міступartner Устка, Республіка Польща, дали можливість дітям з родин, чиї батьки проходили службу в ЗСУ, дітям загиблих чи зниклих без вісти військових, дітям з родин внутрішньо переміщених осіб, відпочити біля Балтійського моря, що дало їм можливість хоч трохи забути про війну та проблеми, відновити психічний стан. Представники Хуавеї Україна, Vodafone Україна, Фонду «Твоя опора», об'єднавшись у благодійний членджд українського бізнесу «Ліга тепла», офіційно передали систему альтернативного кліматичного контролю в КНП, це спеціальне кліматичне обладнання слугуватиме для обігріву приміщення взимку та охолодження влітку, що допоможе лікарні бути більш енергонезалежною та стабільною. За сприяння громадської організації «Фонд «Якість життя», що діє на підставі Меморандуму з GLOBAL EMPOWERMENT MISSION (США), Боярської міської ради та Управління капітального будівництва БМР відбувалося встановлення металопластикових вікон у будинках, які постраждали внаслідок агресії рф. За допомогою Європейського інвестиційного банку, буде відновлено будівлю загальноосвітньої школи №1 міста Боярка.

Новобузька міська територіальна громада знаходиться в Баштанському районі, Миколаївської області, адміністративний центр місто Новий Буг, також в громаду входить: Григорівка, Новоантонівка, Розанівка, Анастасіївка Новодмитрівка, Загальна Користь, Новомихайлівка, Станційне (Жовтневе), Петрівка, Новосілля, Добра Воля. Входить до списку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією. Громада отримувала матеріальну допомогу завдяки різним організаціям та фондам, що сприяло покращенню життя громади. Надання допомоги Новобузькій міській територіальній громаді. Новобузька багатопрофільна лікарня отримала допомогу від БО «БФ «Пацієнти України» лікарські засоби та вироби медичного призначення, БФ «Світлі справи» вироби медичного призначення та лікарські засоби, також видавалися продуктові набори для громадян. Також була видана гуманітарна допомога у вигляді електро обігрівачів родинам загиблих військовослужбовців, родинам, у яких рідні перебувають у полоні або зникли безвісти, за допомогою благодійного фонду «Янголи спасіння» за партнерства МОМ ООН МІГРАЦІЯ. Новобузька міська рада у співпраці з Баштанською районною державною адміністрацією, за підтримки Міжнародної організації міграції (МОМ) організовано видачу безкоштовної деревини для жителів, які користаються лише пічним опаленням.

Висновки з проведеного дослідження. За результатами дослідження ми можемо зробити висновок, що багато фондів допомагали та надають допомогу громадянам України продовольчими, будівельними матеріалами, надають медичну допомогу та психологічну підтримку. Це допомагає громадам, що постраждали від збройної російської агресії відновлюватись. Після закінчення війни перемогою України, сподіваємось, що допомоги буде ще більше, а також інвестицій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Біда О.А., Блага А.Б., Мартиненко О.А., Статкевич М. Г. Гуманітарна катастрофа чи гуманітарна голка – дві сторони однієї медалі: доступ до гуманітарної допомоги в умовах збройного конфлікту на сході України / за заг. ред. А.П. Бущенко. Українська Гельсінська спілка з прав людини. Київ : КИТ, 2016. 54 р. С. 4. URL: https://www.helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2016/06/Press_Humanitarian_aid_reportUKR.pdf
2. Деркач С., Кохан Ю., Крапивін Є., Ларікова В., Луцюк С., Лисенко М., Матушків О., Палій О., Панафеда Н., Преподобний А., Федоринко А., Чумак К., Червона С. Механізми надання державою гуманітарної допомоги. Аналітична довідка. Національне агентство з питань запобігання корупції. Київ, 2022. 75 с.
3. Кравченко О., Кулик М., Скочко М. Недержавні організації як суб'єкти соціального розвитку громад: досвід міжнародного благодійного фонду «небайдужі». *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. № 1 (6). С. 105–111.
4. Урядовий портал. Єдиний веб – портал органів виконавчої влади України. Реформа децентралізації. URL: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
5. United Nations Development Programme. Ministry for Restoration of Ukraine unveils its roadmap for decentralization reform. Kyiv, 2023. URL: https://www-undp-org.translate.goog/ukraine/press-releases/ministry-restoration-ukraine-unveils-its-roadmap-decentralization-reform?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
6. Tamila Shvyryda. Ukraine shows us that decentralisation can enhance resilience. The Loop. URL: https://theloop-ecpr-eu.translate.goog/ukraine-shows-us-that-decentralisation-can-enhance-resilience/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
7. Радіо Свобода. Нікополь на лінії вогню: «артснаряди РФ вбивають прямо на вулицях». 2024 URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/povynu-pryazovya-nikopol-na-liniyi-vohnyu-intervyu-yevtushenko/32825549.html>
8. Київщина 24/7. Як Боярська громада стала форпостом для окупованих територій Київщини: інтерв'ю з керуючою справами виконкому Боярської міськради Ганною Саламатіною. URL: <https://kyivschina24.com/news/yak-boyarska-gromada-stala-forpostom-dlya-okupovanyh-terytorij-kyivshhyny-intervyu-z-keruyuchoyu-spravamy-vykonkomu-boyarskoyi-miskrady-gannoyu-salamatinoyu/>

9. Сайт Новобузької громади. URL: <https://novobuzka-gromada.gov.ua/pro-nas-08-47-01-02-08-2019/>

10. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією. Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України 22 грудня 2022 р. № 309. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE39004?an=1>

REFERENCES:

1. Bida O.A., Blaga A.B., Martinenko O.A., Statkevich M.G. (2016) Humanitarna katastrofa chy humanitarna holka – dvi storony odniyeyi medalі: dostup do humanitarnoyi dopomohy v umovakh zbroynoho konfliktu na skhodi Ukrayiny [Humanitarian disaster or humanitarian needle – two sides of the same coin: access to humanitarian aid in the conditions of the armed conflict in eastern Ukraine]. In A.P. Bushenka (Eds.). *Ukrayins'ka Hel'sins'ka spilka z prav lyudyny, KYT [Ukrainian Helsinki Union for Human Rights, KY]. Kyiv, p. 4. (in Ukrainian)*
2. Derkach S., Kohan Y., Kravyin E., Larikova V., Lutsyuk S., Lysenko M., Matushkiy O., Paliy O., Panafeda N., Prepodobny A., Fedorynko A., Chumak, Red S. (2022) Mekhanizmy nadannya derzhavoyu humanitarnoyi dopomohy [Mechanisms of state provision of humanitarian aid]. *Natsional'ne ahent-stvo z pytan' zapobihannya koruptsiyi: analitychna dovidka [National Agency for the Prevention of Corruption: Analytical Reference]. Kyiv, 75 p. (in Ukrainian)*
3. Nederzhavni orhanizatsiyi yak subyekty sotsialnoho rozvytku hromad: dosvid mizhnarodnoho blahodiynoho fondu “nebaduzhi” [Non-governmental organizations as subjects of the social development of communities: the experience of the international charitable foundation “nebaduzhi”]. *Sotsialna robota ta sotsial'na osvita – Social work and social education, vol. 1 (6) pp. 105–111.*
4. Uryadovyy portal. Yedynyy veb – portal orhaniv vykonavchoyi vlady Ukrayiny. Reforma detsentralizatsiyi [Government portal. The only web portal of the executive authorities of Ukraine. Decentralization reform]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
5. United Nations Development Programme. Ministry for Restoration of Ukraine unveils its roadmap for decentralization reform. Kyiv, 2023. Available at: https://www-undp-org.translate.goog/ukraine/press-releases/ministry-restoration-ukraine-unveils-its-roadmap-decentralization-reform?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
6. Tamila Shvyryda. Ukraine shows us that decentralisation can enhance resilience. The Loop. Available at: https://theloop-ecpr-eu.translate.goog/ukraine-shows-us-that-decentralisation-can-enhance-resilience/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
7. Radio Svoboda. Nikopol' na liniyi vohnyu: “art-snaryady RF vbyvayut' pryamo na vulytyakh”

[Radio Svoboda. Nikopol is in the firing line: “Russian artillery shells kill right on the streets”]. Available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryazovya-nikopol-na-liniyi-vohnyu-intervyu-yevtushenko/32825549.html>

8. Kyivshchyna 24/7. Yak Boyarska hromada stala forpostom dlya okupovanykh terytoriy Kyivshchyny: intervyyuzkeruyuchoyuspravamyvykonkomuBoyarskoyi miskrady Hannoyu Salamatinoyu [Kyiv region 24/7. How the Boyar community became an outpost for the occupied territories of Kyiv region: an interview with Hanna Salamatina, head of affairs of the executive committee of the Boyar city council]. Available at: <https://kyivschina24.com/news/yak-boyarska-gromada-stala-forpostom-dlya-okupovanyh-terytorij-kyivshhyny-intervyu-z-keruyuchoyu-spravamy->

[vykonkomu-boyarskoyi-miskrady-gannoyu-salamatinoyu/](https://kyivschina24.com/news/yak-boyarska-gromada-stala-forpostom-dlya-okupovanyh-terytorij-kyivshhyny-intervyu-z-keruyuchoyu-spravamy-vykonkomu-boyarskoyi-miskrady-gannoyu-salamatinoyu/)

9. Sayt Novobuzkoyi hromady [Site of the Novobuz community]. Available at: <https://novobuzka-gromada.gov.ua/pro-nas-08-47-01-02-08-2019/>

10. Nakaz Ministerstva z pytan reintehratsiyi tymchasovo okupovanykh terytoriy Ukrayiny. Pro zatverdzhennya Pereliku terytoriy, na yakykh vedutsya (velysya) boyovi diyi abo tymchasovo okupovanykh Rosiyskoyu Federatsiyeyu [Order of the Ministry on Reintegration of the Temporarily Occupied Territories of Ukraine. On the approval of the List of territories on which hostilities are (were) conducted or temporarily occupied by the Russian Federation.]. December 22, 2022, No. 309. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/RE39004?an=1>